

Mutlu Yaşam Bölgesi
Batı Akdeniz



ISITMA - SOĞUTMA SİSTEMLERİ SEKTÖR RAPORU



BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
WEST MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

Aralık, 2012

ÖNSÖZ

Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı (BAKA) Antalya, Isparta ve Burdur illerinin ekonomik kalkınmasını sağlamak amacıyla kurulmuş bir kamu kuruluşudur. Bölgesel düzeyde kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla kurulan 26 bölgesel kalkınma ajansından birisi olan BAKA, kuruluşundan bu güne kadar Batı Akdeniz Bölgesi'nin kalkınması yönünde faaliyetlerine devam etmektedir.

2010 yılında faaliyete geçen Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı, bölgenin kaynak ve yatırım potansiyelini tespit ederek sektör raporları hazırlamakta ve bu kaynakları kullanarak ulusal ve uluslararası tanıtım faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Bölgede yatırım yapmak isteyen yatırımcıların ilk durağı haline gelen BAKA, yatırımcılara yol göstermekte ve hazırlanan bu raporlarla kaynakların ve potansiyelin en doğru şekilde kullanılmasına olanak sağlamaktadır.

Bölgenin ekonomik ve sosyal gelişiminin hızlandırılması ve rekabet gücünün arttırılmasına yönelik faaliyetler yürüten BAKA, kuruluşundan bugüne geçen kısa sürede yapmış olduğu tanıtım faaliyetleriyle bölgeye birçok yatırım kazandırmanın yanısıra, iş adamlarının yatırım sürecinde karşılaştığı engellerin aşılmasında da aktif rol oynamıştır.

Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı hazırlamış olduğu bu sektör raporlarıyla bölgenin yatırım fırsatlarını tanıtmaya devam edecektir. Hazırlanan bu raporların bölgemizin kalkınması adına faydalı olması ve yatırımcılara yol göstermesini ümit ediyoruz.

Tuncay ENGİN
BAKA Genel Sekreteri

Memduh OĞUZ
Isparta Valisi
BAKA Yönetim Kurulu Başkanı



GİRİŞ

Isıtma ve soğutma sistemleri, konfor şartlarının temini için çevre şartlarının ısıtma ve soğutma sistemleri kullanılarak kontrol altına alınması ve insanlığın hizmetine sunulması olarak ifade edilebilir. Bu tanım dikkate alındığında, Türkiye’de ısıtma ve soğutma sistemleri imalat sektörü ısıtıcılardan, klima cihazlarına, kazanlara, fanlı ısıtıcılara, buzdolapları ve donduruculara, soğutma kulelerine, ısıtma ve soğutma elemanlarına kadar geniş bir ürün yelpazesine sahiptir.

Küresel ısınmanın etkisinin her geçen gün daha fazla hissedildiği, iklimsel değişikliklerin çok hızlı yaşandığı bir değişim sürecine girilmiştir. Bu süreç içerisinde, iklimsel değişikliklerin en fazla hissedildiği ülkelerden biri de Türkiye olmuştur. Türk ihracat ürünleri içerisinde kalitenin simgesi olan sektör, küresel iklim değişikliğini avantaja dönüştürerek hem iç piyasada hem de dış piyasada büyük bir atılım içerisine girmiştir. Dünya çapında nam salan firmalarla rekabet edebilecek teknolojik seviyeye ulaşan sektör, gelecekte dünya liderliğini ele geçirme yönünde büyük çaba sarf etmektedir.

Enerji gereksinimindeki artış, özellikle en kaliteli ve pahalı enerji şekli olan elektriğin kullanımında, ekonomikliği ön plana çıkaracak çözümler üretilmesini gerektirmektedir. Bu nedenle, toplumların dikkatinin sektörün ürünlerinin bilinçli seçimi ve kullanımı yönüne çevrilmesi gerekmektedir.



SEKTÖRDE DÜNYA PAZARI

Sektörün dünya çapındaki ihracat rakamı yaklaşık 150 milyar dolardır. Ürünler bazında ihracata baktığımızda en yüksek paya sahip olan ürünler klima cihazları, buzdolapları ve dondurucular, buhar kazanları ve aksam ve parçalar olarak göze çarpmaktadır. Ülkeler bazında sektörü ele aldığımızda ise en yüksek ihracata sahip olan ülkeler sırasıyla Çin, Almanya, İtalya, ABD ve Japonya’dır. Bu beş ülke dünya ihracatının yaklaşık yarısını gerçekleştirmektedir. Bunu yanı sıra Türkiye’nin ihracat rakamı ise yaklaşık 3 milyar dolardır. Ülkeler bazında ihracat rakamları tabloda görülmektedir:

Ülkeler Bazında Dünya İhracatı (Milyon \$)

Ülke	2006	2007	2008	2009
Çin	14.769	20.121	24.286	20.100
Almanya	12.409	14.175	16.132	13.437
İtalya	11.599	13.528	13.628	11.100
ABD	9.935	10.360	11.249	10.138
Japonya	5.587	6.845	7.394	5.714
Meksika	5.166	5.338	5.866	5.698
Fransa	4.799	5.626	6.210	4.634
Kore	4.001	4.179	4.095	4.604
Tayland	3.521	4.619	4.887	4.031
Belçika	3.017	3.815	4.280	3.227
Türkiye	2.055	2.626	2.947	2.533
İngiltere	2.570	3.213	3.294	2.404
Çek Cum.	2.492	3.027	3.532	2.402
Polonya	1.552	2.144	2.557	1.984
İsviçre	1.333	1.570	1.906	1.719
İspanya	1.855	2.139	2.194	1.556
İsveç	1.405	1.560	1.726	1.317
Singapur	1.451	1.658	1.946	1.266

Kaynak: Trademap

Sektörün dünya çapındaki ithalat rakamı ise ihracat rakamı ile aynı seviyededir. Ürünler bazında ithalatta en yüksek paya sahip



olan ürünler buzdolapları ve dondurucular, klima cihazları, aksam ve parçalar ve merkezi ısıtma kazanlarıdır. Dünya ithalatına ülkeler bazında baktığımızda ise en yüksek paya sahip olan ülkeler sırasıyla ABD, Almanya, Fransa, Çin ve İngiltere'dir. Ülkeler bazında ithalat rakamları tabloda görülmektedir:

Ülkeler Bazında Dünya İthalatı (Milyon \$)

Ülke	2006	2007	2008	2009
ABD	16.314	17.539	17.667	14.824
Almanya	8.357	8.434	9.831	8.195
Fransa	5.962	6.808	7.812	6.376
Çin	4.968	5.227	6.049	5.445
İngiltere	5.633	6.924	6.889	5.053
Japonya	3.558	4.132	4.746	4.406
İtalya	4.269	5.679	5.783	4.094
Kanada	4.415	4.341	4.618	3.957
İspanya	4.456	5.350	4.654	3.458
Belçika	2.635	3.363	3.950	2.908
Rusya	2.023	2.629	3.452	2.611
Hollanda	2.252	3.274	3.456	2.508
Avustralya	1.913	2.112	2.435	2.440
Polonya	1.807	2.248	2.583	2.023
Avusturya	1.681	2.132	2.372	1.937
Singapur	1.371	1.577	2.196	1.911
Hindistan	807	1.641	2.192	1.739
Türkiye	1.432	1.701	2.010	1.548

Kaynak: Trademap





SEKTÖRDE TÜRKİYE PAZARI

Türkiye Akdeniz ikliminin özelliklerini taşıdığı için, yazları sıcak, kışları ise soğuk geçmektedir. Bu iklim özellikleri ısıtma ve soğutma sistemleri cihazlarının yaygın kullanımını zorunlu kılmaktadır. Sektör 1950'lerden beri faaliyet göstermektedir. Kriz dönemleri hariç, Türk ısıtma ve soğutma sektörünün üretim ve kapasitesi büyümektedir. Nüfus artışı ve yaşam standartlarının gelişimi de sektörün ürünlerinin üretimini uyarıcı faktördür. Firma sayısı ve pazara sunulan ekipman çeşidi 1990'lardan itibaren hızlı artış göstermiştir.

Yeni ürün arayışında olan Türk tüketiciler, piyasa ithal ürünlere açık olmasına rağmen, yurtiçinde üretilen ürünleri tercih etmektedir. Türk ısıtma ve soğutma sistemleri üreticileri kendi markalarını yaratmış olup, bu markalar yurtdışı pazarlarda da ilgi görmektedir. Arçelik, Beko, Airfel, Türk Demirdöküm, Baygan-Teba, Alarko Carrier, Vestel, Baymak ün kazanmış önemli markalardır. Son yıllarda sektör küresel firmalarla güç birliğine giderek, teknoloji transferi fırsatlarının doğmasına yol açmıştır.

2009 yılı ısıtma ve soğutma sistemleri üretimi yaklaşık 7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Üretimde yüksek paya sahip olan kalemler; buzdolapları ve dondurucu üretimi yaklaşık 2,5 milyar TL civarındadır.



Kalite konusuna verilen önemin göstergesi olarak Türk üreticiler ISO standartlarına göre üretim yapmakta, CE, Eurovent belgelerini almaktadırlar. Ayrıca, yenilik ve ürün geliştirmeye öncelik verilmekte, Ar-Ge faaliyetlerine sürekli devam edilmektedir.

Türkiye'de İhracat ve İthalat Rakamları

Geçmiş 10 yıl içerisinde sektör ihracata yoğunlaşmış olup, üretim sürecinde yüksek teknoloji kullanılmaktadır. Giderek artan sayıda firmanın ISO ve kalite belgelerine sahip olması, tasarım sürecinde müşteri tercihlerinin dikkate alınması, gelişmiş pazarlama tekniklerinin kullanılması ve satış sonrası hizmetlerin eksiksiz yerine getirilmesi ihracat büyümesine katkıda bulunmaktadır.

2006 yılında 2 milyar dolar olan ısıtma ve soğutma ekipmanları ihracatı 2011 yılında 3,4 milyar dolara ulaşmıştır. Buzdolapları ve dondurucular 2011 yılı ısıtma ve soğutma ekipmanı ihracatında %53 ile en yüksek payı oluşturmaktadır. Buzdolaplarını, radyatör aksam ve parçaları ile klima cihazları takip etmektedir. Buzdolabı ihracatı en fazla İngiltere, Fransa, Almanya, Irak, İtalya, İspanya, İran, ABD, Polonya ve Romanya'ya yapılmaktadır. Radyatör aksam ve parçaları ihracatının yapıldığı başlıca pazarlar ise İngiltere, Romanya, Yunanistan ve Almanya'dır. Klima cihazları ihracatının yapıldığı başlıca ülkeler ise Irak, Libya, İsrail, Mısır, Ürdün ve Nijerya'dır.

2011 yılında ısıtma ve soğutma ekipman ihracatı 208 ülkeye yapılmıştır. İhracat ağırlıklı olarak AB ülkelerine yapılmaktadır. İngiltere, Almanya, Fransa, Irak, İtalya ve İspanya ısıtma ve soğutma ekipmanı ihracatının yapıldığı başlıca pazarlardır. Ülkelere göre ihracat rakamları aşağıdadır:

Ülkeler Bazında Türkiye İhracatı (Milyon \$)

Ülke	2007	2008	2009	2010	2011
İngiltere	410	383	390	410	473
Almanya	180	216	223	235	430
Fransa	171	182	174	180	227
İtalya	169	154	121	142	178
Rusya	89	107	45	78	174
Irak	87	115	149	157	141
İran	32	39	55	83	127
İspanya	118	111	104	106	115
Romanya	124	136	78	90	99
Ukrayna	91	98	43	65	96
Polonya	46	58	55	71	88
Azerbaycan-Nah.	43	61	46	53	77
Cezayir	52	60	55	53	69
ABD	42	65	48	66	62
İsrail	53	68	42	63	60
Yunanistan	101	105	65	56	59
İsveç	22	23	37	35	47
Hollanda	33	43	38	42	45
Gürcistan	32	33	19	29	44
Fas	24	27	27	31	42
Belçika	49	48	36	41	40



Ülkeler Bazında Türkiye İhracatı (Milyon \$)

Ülke	2007	2008	2009	2010	2011
Türkmenistan	8	16	23	24	37
Macaristan	43	40	34	37	36
Bulgaristan	61	59	31	29	36
Tunus	15	24	20	28	26
Portekiz	22	19	23	28	22
Libya	33	62	64	50	7
İst. Deri Ser. Böl.	31	93	100	109	4

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı

Isıtma ve soğutma sektörü ekipmanlarına göre ihracat rakamları ise aşağıdaki tabloda görülmektedir.



Ürünler Bazında Türkiye İhracatı (1.000 \$)

Ürünler	2007	2008	2009	2010	2011
Demir/çelikten diğer cihazlar (gaz yakıtlı/hem gaz hem diğer yakıtlı)	20.376	18.787	24.530	37.494	10.222
Demir/çelikten diğer cihazlar; sıvı yakıtlı	1.042	1.830	760	783	587
Demir/çelikten soba vb; diğerleri (katı yakıtlı cihazlar dahil)	13.653	12.964	8.527	5.972	22.050
Aksam ve parçalar	9.349	19.560	20.611	16.022	15.616
Radyatörler, aksam ve parçaları	458.922	492.958	381.759	399.198	447.533
Buhar kazanları	35.544	43.784	49.055	32.012	55.939
Merkezi ısıtma kazanları	163.228	213.054	216.330	250.608	354.468
Kazanlarla kullanılan cihazlar	5.237	9.899	8.444	5.070	7.094
Gücü 125 Watt'ı geçmeyen fanlar	8.148	6.647	5.355	7.831	8.666
Diğer fanlar	20.737	35.293	30.722	34.904	47.420



Ürünler Bazında Türkiye İhracatı (1.000 \$)

Ürünler	2007	2008	2009	2010	2011
En büyük kenarı 120 cm'yi geçmeyen davlumbazlar	52.997	68.019	66.494	76.639	88.736
Diğer amaçlar için kullanılan kompresör, vantilatör, aspiratör	43.292	50.668	30.593	44.420	60.809
Kompresör, vantilatör aksam ve parçaları	91.848	97.907	81.308	93.656	101.672
Klima cihazları	222.014	373.910	252.241	280.512	333.353
Ocakların beslenmesi için brülörler, otomatik ocaklar	10.515	13.264	9.753	8.805	12.543
Buzdolapları ve dondurucular	1.450.116	1.454.325	1.318.536	1.521.112	1.810.394
Gazla çalışan su ısıtıcıları	11.601	12.820	7.191	7.832	8.237
Diğer su ısıtıcıları	10.647	20.564	17.714	20.937	20.211
Otomatik içecek satış makineleri	76	34	354	25	150
Diğer otomatik içecek satış makineleri	13	13	13	40	121

Ürünler Bazında Türkiye İhracatı (1.000 \$)

Ürünler	2007	2008	2009	2010	2011
Havayı nemlendiren soğutucular	1.641	1.828	1.470	2.553	6.691
Elektrikli su ısıtıcılar, daldırma suretiyle ısıtıcı cihazlar	8.394	11.567	7.242	6.678	8.676
Depolu ısıtıcı radyatörler	27	250	130	266	3.093

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı

2011 yılında ısıtma ve soğutma ekipman ihracatı 208 ülkeye yapılmıştır. İhracat ağırlıklı olarak AB ülkelerine yapılmaktadır. İngiltere, Almanya, Fransa, Irak, İtalya ve İspanya ısıtma ve soğutma ekipmanı ihracatının yapıldığı başlıca pazarlardır. Ülkelere göre ihracat rakamları;

Ülkeler Bazında Türkiye İthalatı (Milyon \$)

Ülke	2007	2008	2009	2010	2011
Çin	236	382	309	247	431
İtalya	331	374	232	290	404
Almanya	257	302	200	242	310
G. Kore	55	67	135	166	160
Fransa	92	105	91	130	132
Tayland	71	69	59	66	107
Romanya	62	66	64	76	80



Ülkeler Bazında Türkiye İthalatı (Milyon \$)

Ülke	2007	2008	2009	2010	2011
Belçika	42	51	31	40	61
ABD	63	58	39	52	60
Japonya	58	68	45	45	55
Çek Cum.	21	24	15	17	54
İngiltere	46	49	28	35	46
Hollanda	45	47	39	31	40
İspanya	31	37	24	26	40
Slovak Cum.	30	55	14	17	27
Malezya	72	29	9	11	23
Avusturya	13	23	13	21	21
Polonya	16	20	55	18	16
Danimarka	21	21	17	10	13
Slovenya	11	13	11	10	5

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı

Isıtma ve soğutma sektörü ekipmanlarına göre ithalat rakamları ise aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Ürünler Bazında Türkiye İthalatı (1.000 \$)

Ürünler	2007	2008	2009	2010	2011
Demir/çelikten diğer cihazlar (gaz yakıtlı/hem gaz hem diğer yakıtlı)	1.221	1.092	1.536	1.644	1.581



Ürünler Bazında Türkiye İthalatı (1.000 \$)

Ürünler	2007	2008	2009	2010	2011
Demir/çelikten diğer cihazlar; sıvı yakıtlı	177	189	248	302	145
Demir/çelikten soba vb; diğerleri (katı yakıtlı cihazlar dahil)	5.137	3.982	3.120	3.540	3.395
Aksam ve parçalar	18.391	27.116	12.374	18.054	28.277
Radyatörler, aksam ve parçaları	17.969	17.339	15.503	15.083	22.476
Buhar kazanları	91.608	175.387	341.610	216.590	57.362
Merkezi ısıtma kazanları	251.838	271.039	156.665	183.498	267.531
Kazanlarla kullanılan cihazlar	34.770	29.690	28.360	11.351	82.660
Gücü 125 Watt'ı geçmeyen fanlar	23.044	55.089	20.399	16.435	25.445
Diğer fanlar	122.061	138.445	105.436	148.849	196.222
En büyük kenarı 120 cm'yi geçmeyen davlumbazlar	20.288	21.040	12.939	15.415	20.417



Ürünler Bazında Türkiye İthalatı (1.000 \$)

Ürünler	2007	2008	2009	2010	2011
Diğer amaçlar için kullanılan kompresör, vantilatör, aspiratör	152.666	170.319	128.263	176.470	219.111
Kompresör, vantilatör aksam ve parçaları	72.267	77.095	68.393	75.642	113.739
Klima cihazları	471.836	515.219	309.717	383.738	615.388
Ocakların beslenmesi için brülörler, otomatik ocaklar	45.698	52.804	33.522	38.515	52.840
Buzdolapları ve dondurucular	333.093	405.571	278.354	351.179	465.027
Gazla çalışan su ısıtıcıları	312	706	1.545	4536	6.816
Diğer su ısıtıcıları	5.019	8.271	8.447	13.450	11.991
Otomatik içecek satış makinaları	4.723	6.366	4.116	5.427	5.205
Diğer otomatik içecek satış makinaları	2.518	2.587	707	721	1056
Havayı nemlendiren soğutucular	6.826	6.785	2.499	4.532	4.517

Ürünler Bazında Türkiye İthalatı (1.000 \$)

Ürünler	2007	2008	2009	2010	2011
Elektrikli su ısıtıcılar, daldırma suretiyle ısıtıcı cihazlar	24.786	27.754	16.585	19.600	23.382
Depolu ısıtıcı radyatörler	8	19	5	70	4

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı

Ocak 2008 tarihinde yayınlanan Makina Mühendisleri Odası Tesisat Mühendisliği Kongresi 2007 Kongre Bülteninde ülkemizdeki ısıtma ve soğutma sektöründe faaliyet gösteren firmaların %94'ünün KOBİ niteliğinde olduğu, bu firmaların toplam ciro içinden % 92 pay aldıkları, yarattıkları katma değer sektörteki toplam katma değer %74'ü, toplam istihdamın ise %96'sı olduğu ifade edilmektedir.

Sektörde KOBİ niteliğinde firma yapısı ağırlıklı olmakla birlikte, tanınmış büyük nitelikli işletmeler de oldukça etkin faaliyetler yürütmektedir. İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) Ağustos ve Eylül 2008 tarihlerinde yayınladığı Türkiye'nin ilk ve ikinci 500 büyük sanayi kuruluşu 2007 raporlarında sektörümüzden de firmalar yer almaktadır. Arçelik A.Ş. (7), Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş. (30), Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş. (95), Arçelik-Lg Klima San. ve Tic. A.Ş. (98), Baymak Makina San. ve Tic. A.Ş. (297) ve Alarko Carrier San. ve Tic. A.Ş. (335) İSO'nun ilk 500 firma sıralaması içinde; Ege Soğutmacılık Klima Soğuk Hava Tesis. İhr. İth. San. ve Tic. A.Ş.(448) İSO'nun ikinci 500 firma sıralaması içinde bulunan firmalardır.



BATI AKDENİZ BÖLGESİ POTANSİYELİ

Başta TR 61 Bölgesi olmak üzere Türkiye'nin büyük bir bölümünde sub-tropikal iklim nedeniyle, ısıtma ve soğutma sistemleri önemli bir ihtiyaçtır. Sektör kriz dönemleri hariç sürekli olarak gelişme göstermektedir. Başta Antalya olmak üzere bölge ısıtma soğutma ekipman endüstrisine sahiptir. Çünkü ürünler hem turizm hem de tarım sektörlerinde gereklidir.

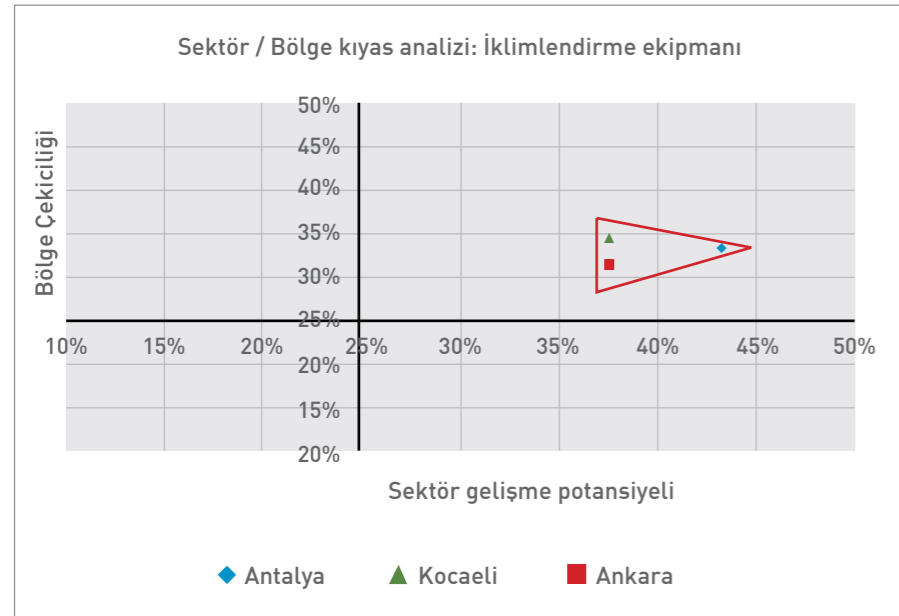
Bölgede bulunan üniversiteler ve teknokentler sayesinde teknolojiye ulaşım konusunda sorun yoktur. Teknokentlerde kurulmuş Ar-Ge şirketleri vardır. Bazı şirketler, bu Ar-Ge şirketleri tarafından geliştirilmiş kendi patentli ürünlerine sahiptir. Bölgede uluslararası olarak tanınan ve ihracat yapan firmalar bulunmaktadır. Karteknik, Öztiryakiler, Cantek, As Isıtma Soğutma, Esendir, Emtaş ve Ünmak bunlardan bazılarıdır.

Bölge hammaddeye ulaşım açısından çok elverişlidir. Arazi ile ilgili bir sorun bulunmamaktadır. Antalya Serbest Bölgeden uzun vadeli kiralama olarak veya bölgedeki OSB'lerden satın alma için arazi mevcuttur.

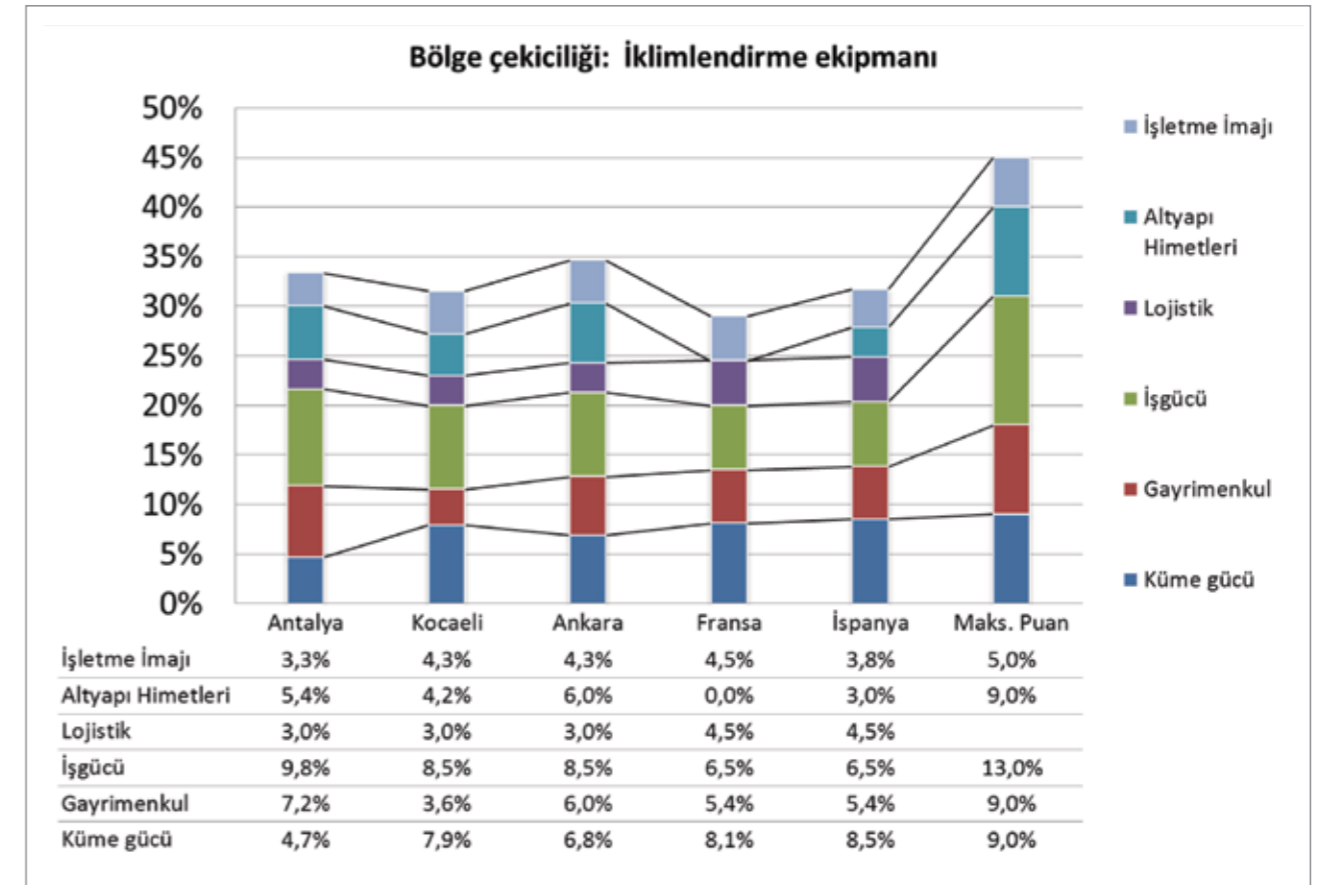
Üretimin büyük çoğunluğu iç pazarda satılmaktadır. İhracatta, ana ülkeler İngiltere, Almanya ve Fransa'dır. Uzun taşıma süreleri 6-8 gün ve AB limanlarına deniz nakliyesi 11 - 14 gündür.

Bölgenin büyük pazar potansiyeli ve düşük yatırım maliyetleri nedeniyle yatırımcıları çekme potansiyeli yüksektir. Bölgede bulunan tarım ve turizm sektörlerine ek olarak ticaret ve inşaat sektörü de ısıtma soğutma sektörüne katkı sağlamaktadır.

Birleşmiş Milletler Ortak Programı kapsamında Antalya Öncelikli Sektörlerin Stratejik Taraması adlı bir çalışma yapılmıştır. Öne çıkan sektörlerden biri de iklimlendirme sektörüdür. İklimlendirme sektörünün gelişme potansiyeline göre Antalya ili Kocaeli ve Ankara ile karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucu ortaya çıkan sonuç aşağıdaki gibidir:



Diğer bir karşılaştırmada Antalya ili; Kocaeli, Ankara, Fransa ve İspanya ile işletme imajı, altyapı hizmetleri, lojistik, iş gücü, gayrimenkul ve küme gücü açısından karşılaştırılmaktadır.



Antalya diğer il ve ülkelere göre altyapı hizmetleri, işgücü ve gayrimenkul koşulları açısından daha güçlüdür.

Sektörün gelişmesi açısından Antalya diğer rakip Türk illerine göre daha güçlüdür. Bunun nedeni, Antalya'nın bir küme geliştirmek için ilerleme kaydedecek olması ve Antalya'daki ticari potansiyelin daha fazla olmasıdır.

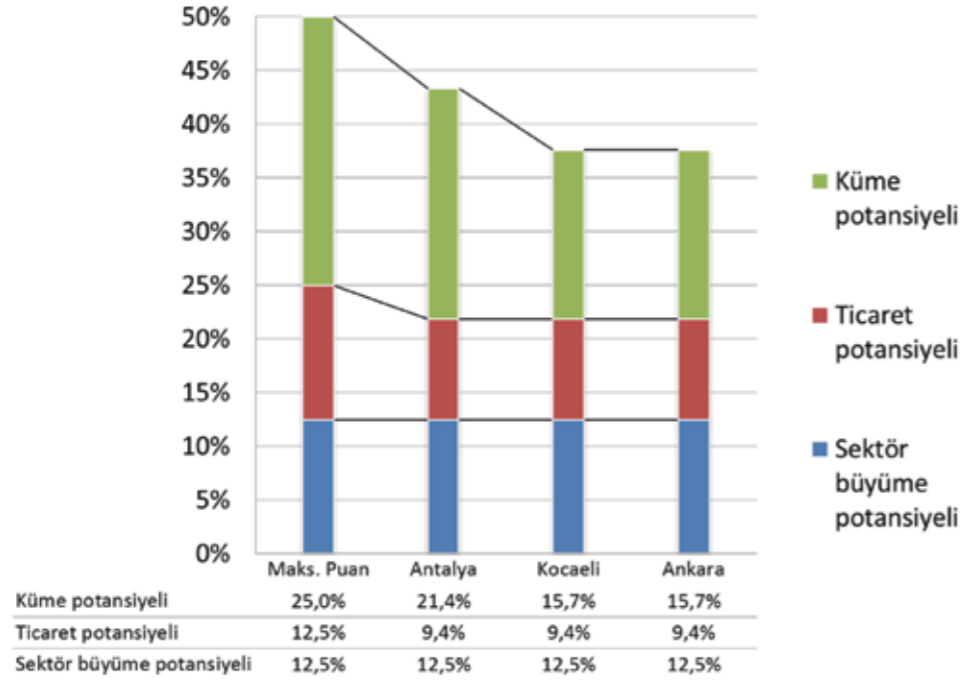


SONUÇ

Batı Akdeniz Bölgesinin Isıtma ve Soğutma Sistemleri Alanındaki Yatırım Fırsatları

- Gelişmiş ülkelere ve Türkiye'deki diğer bölgelere göre daha düşük maliyetli işgücü ve mühendislik hizmetleri
- Bölgedeki KOBİ'lerin yüksek esneklik ve uyum sağlama kabiliyeti
- Hammaddelerin kolay bulunması
- Ürün geliştirme ve tasarım kapasitesi ve teknik bilgi birikimi
- Nüfus artışı ve turizm işletmeleri nedeniyle metal makine ve donanıma yönelik yükselen talep
- İklimlendirme gereksinimleri alanında tarım sektöründen kaynaklanan yüksek talep (ısıtma ve iklimlendirme)
- Bölgede yerleşik destekleyici sanayilerin olması
- Bölgede iki tane teknoloji geliştirme bölgesi (Teknokent) bulunması

Sektör gelişme potansiyeli: İklimlendirme Ekipmanı



- Türkiye’de güçlü bir tabana sahip metal sektörü
- Ürün geliştirme, yeni teknolojilerin kullanılması
- Çekici coğrafi konum
- Turizm, tarım ve inşaat sektörlerinde yüksek oranlı büyüme
- Devlet tarafından sağlanan yardımlar
- Uzak Doğu’daki rakip ülkelerde maliyetlerin artması
- Hızla büyüyen ve yüksek talebin bulunduğu Rusya, Doğu Avrupa ve Ortadoğu pazarlarına yakınlık

Bölgemizdeki sektörün ilgili firmalarına ulaşma ve danışmanlık için Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı ücretsiz olarak yardımcı olacaktır.



KAYNAKLAR

1. Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr)
2. T.C. Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)
3. Taylan T., 2011. Isıtma-Soğutma-Havalandırma Ekipman Sanayi. Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi
4. 2010. Antalya Öncelikli Sektörlerin Stratejik Taraması. Birleşmiş Milletler Ortak Programı
5. İklimlendirme Soğutma Klima İmalatçıları Derneği (www.iskid.org.tr)
6. 2009. Türkiye İklimlendirme Sanayi Sektör Raporu. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Türkiye İklimlendirme Meclisi